

Εφηβεία - Απαντήσεις

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο «Εφηβεία: ένα story 24 ωρών»

A1. Οι νέοι όταν μεταβαίνουν στην εφηβική ηλικία καλούνται να αντιμετωπίσουν πολλές προκλήσεις, οι οποίες συντελούνται σε εκείνους ραγδαία. Καταρχάς, βιώνουν εσωτερικές αλλαγές που αφορούν στη συμπεριφορά ή και στον χαρακτήρα τους. Ταυτόχρονα, είναι αναγκασμένοι να διαχειριστούν θέματα προσωπικής φύσεως, έρωτα και φιλίας. Τέλος, προσπαθούν διαρκώς να ισορροπήσουν στις κάθε είδους υποχρεώσεις τους.

A2.

- α. Λάθος
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Σωστό

B1.

μετατρέπεται = αλλάζει, μεταβάλλεται
αντιληπτές = ορατές
αδυσώπητη = σκληρή
αναλογίζεται = σκέφτεται
πτυχές = όψεις

B2. Ο έρωτας, οι υποχρεώσεις και η αβεβαιότητα για το μέλλον απασχολούν πολύ τους εφήβους, καθώς το μυαλό τους βρίσκεται συνεχώς κολλημένο εκεί χωρίς να μπορεί να σκεφτεί τίποτα άλλο.

G1. Στη δεύτερη παράγραφο χρησιμοποιείται από τον συντάκτη η μέθοδος της αναλογίας. Η καθημερινότητα ενός εφήβου παραλληλίζεται με τα «stories» που αναρτά στο ίνσταγκραμ, τα οποία αποτυπώνουν σε χρονική διάρκεια ενός 24ωρου τις σημαντικότερες πτυχές της ημέρας του (Σαν τα stories που «ανεβάζει» στα κοινωνικά δίκτυα προκειμένου να «παγώσουν» στον χρόνο οι χαρούμενες στιγμές). Μέσα από την αναλογία, ο συντάκτης επιδιώκει να καταδείξει πόσο δύσκολη είναι η καθημερινότητα για έναν έφηβο, ο οποίος βρίσκεται συνεχώς σε ένα αέναο κυνήγι, το οποίο δεν του δίνει την ευκαιρία να δημιουργήσει τις δικές του στιγμές. Ό, τι προσλαμβάνει είναι πρόσκαιρο μέχρι να έρθει το επόμενο.

Έξυπνα και Εύκολα!

Γ2. Στην τρίτη παράγραφο χρησιμοποιούνται ευρέως οι ερωτήσεις από τον συντάκτη. Με τις ερωτήσεις ο συντάκτης επιδιώκει να προβληματίσει τον αναγνώστη αναφορικά με τα ζητήματα τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει σε καθημερινό επίπεδο ένας έφηβος. Ταυτόχρονα, οι ερωτήσεις συμπληρώνουν νοηματικά την προηγούμενη παράγραφο («Όλα όμως γίνονται...μόνο για ένα 24ωρο»), στην οποία ο συντάκτης περιέγραφε εναργώς τη δύσκολη καθημερινότητα ενός εφήβου.

Δ1. Στην πρώτη παράγραφο επικρατεί το β' ενικό πρόσωπο (αλλάζεις, σου συμβαίνουν). Με τη χρήση του β' ενικού προσώπου το ύφος του κειμένου γίνεται πιο οικείο και πιο προσιτό στον αναγνώστη, καθώς τον καθιστά κοινωνό στα όσα θα αναφέρει στη συνέχεια του κειμένου. Επιπλέον, με το β' ενικό πρόσωπο ο συντάκτης καταφέρνει να κεντρίσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη για να διαβάσει τη συνέχεια του άρθρου.

Δ2. Στο απόσπασμα «Όλα όμως γίνονται γρήγορα και ασυναίσθητα. Ο χρόνος τρέχει χωρίς να τον καταλαβαίνεις. Ο μέσος έφηβος παραδίνεται σήμερα σε μια αδυσώπητη καθημερινότητα, την οποία υπακούει μηχανικά» κυριαρχεί ο μικροπερίοδος λόγος. Μετατροπή μικροπερίοδου σε μακροπερίοδο λόγο → Όλα όμως γίνονται γρήγορα και ασυναίσθητα, καθώς ο χρόνος τρέχει χωρίς να τον καταλαβαίνεις, τη στιγμή που ο μέσος έφηβος παραδίνεται σήμερα σε μια αδυσώπητη καθημερινότητα, την οποία υπακούει μηχανικά. Μετά τη μετατροπή του λόγου, το ύφος του κειμένου γίνεται πιο επίσημο, σοβαρό και πυκνό, δυσχεραίνοντας την πρόσληψη του νοήματος από τον αναγνώστη.

Δ3.

- «το αίμα του να βράζει» → μεταφορά
- κανείς δεν του τις έχει εξηγήσει! → έκπληξη, έμφαση
- Τη στιγμή που το ανταγωνιστικό κλίμα της κοινωνίας στην οποία δραστηριοποιείται τον θέλει σε όλα «ετοιμοπόλεμο» → συγκινησιακά φορτισμένος λόγος

Δ4. Ο τίτλος «Εφηβική ηλικία: ένα story 24 ωρών» είναι μεταφορικός, λιτός και συνοπτικός. Με αυτήν τη μορφή προετοιμάζει τον αναγνώστη για όσα θα λεχθούν στη συνέχεια στο περιεχόμενο του κειμένου. Έτσι, κατορθώνει να προσελκύσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη για να διαβάσει στη συνέχεια το περιεχόμενο ολόκληρου του κειμένου.

B. Λογοτεχνικό κείμενο **«Ο κλέφτης»**

A1. Η μάνα του Βασίλη είναι ιδιαίτερα ανήσυχη για το μέλλον του γιου της τη στιγμή μάλιστα που ζουν σε τουρκοκρατούμενο καθεστώς. Η ανησυχία έγκειται στο τι ακριβώς θα κάνει ο ίδιος στη ζωή του. Η δική της η έγνοια στρέφεται στο να καταφέρει ο γιος της να αποκτήσει δικά του υπάρχοντα: σπίτι, χωράφια, ζώα και βεβαίως να καταφέρει να έχει υπαλλήλους να εργάζονται για εκείνον.

A2. Ο Βασίλης είναι ένας νέος της εποχής της Τουρκοκρατίας, ο οποίος επιθυμεί διακαώς να απαλλαγεί ο τόπος του από τον τουρκικό ζυγό. Ο ίδιος ως δραστήριος και τολμηρός νέος προσπαθεί να συνδράμει με γενναιότητα στον αγώνα εναντίον των Τούρκων («Φέρε μου το βαριό σπαθί και τ' αλαφρό ντουφέκι»). Ταυτόχρονα, είναι ασυμβίβαστος, καθώς αρνείται να ακολουθήσει μια συμβατική και στρωμένη ζωή, αλλά ρίχνεται με αυταπάρνηση στον αγώνα για την ελευθερία («Μάνα μου 'γω δεν κάθομαι να γίνω νοικοκύρης...κοπέλι των σκυλιών»).

B1. Το τραγούδι ξεκινά με τη μορφή διαλόγου και τη χρήση β' ενικού προσώπου μέσα στον ίδιο διάλογο «Βασίλη κάτσε φρόνιμα, να γίνεις νοικοκύρης». Στη συνέχεια, ακολουθεί η απάντηση του Βασίλη με τη χρήση α' ενικού προσώπου «Μάνα μου 'γω δεν κάθομαι να γίνω νοικοκύρης, Να κάμ' αμπελοχώραφα, κοπέλια να δουλεύουν». Η αρχή του τραγουδιού προσδίδει ζωντάνια και παραστατικότητα στο ύφος του κειμένου, καθώς ο αναγνώστης αισθάνεται ότι η όλη σκηνή διαδραματίζεται μπροστά του και ότι αποτελεί μέρος των γεγονότων που λαμβάνουν δράση. Έτσι, αναδεικνύεται με τον καλύτερο τρόπο το περιεχόμενο που πραγματεύεται το τραγούδι, δηλαδή η αυτοθυσία των παλικαριών στον καιρό της Τουρκοκρατίας για την αποτίναξη του οθωμανικού ζυγού.

B2.

- Παρομοίωση: «Να πεταχτώ σαν το πουλί ψηλά στα κορφοβούνια, σαν νάτανε κριάρι, Σα θεριστής εφάνηκε όταν θερίζ' αστάχια» → παρομοιάζεται η ανδρεία και η γενναιότητα του Βασίλη και ο τρόμος που προξενούσε στους Τούρκους.
- Προσωποποίηση: «Καλώς το τ' άξιο το παιδί και τ' άξιο παλληκάρι» (προσωποποιούνται τα βουνά που απευθύνονται στον Βασίλη) → Το ποίημα αποκτά ζωντάνια και θεατρικότητα, ενώ προβάλλεται η γενναιότητα του ήρωα που ήταν γνωστή παντού σε όλη την περιοχή.

B3. Το τραγούδι «Ο κλέφτης» εντάσσεται στην κατηγορία των κλέφτικων τραγουδιών. Ο διάλογος, οι παρομοιώσεις, η προσωποποίηση, ο μαγικός αριθμός τρία, οι επαναλήψεις, η χρήση των επιθέτων είναι τα μορφολογικά χαρακτηριστικά ενός τυπικού κλέφτικου τραγουδιού. Ταυτόχρονα, το περιεχόμενο, το οποίο

Έξυπνα και Εύκολα!

πραγματεύεται την επιθυμία του Βασίλη να ανέβει στα βουνά για να ανταμωθεί με τους κλέφτες και να πολεμήσουν τους Τούρκους κατατάσσει το συγκεκριμένο τραγούδι στην κατηγορία των κλέφτικων δημοτικών τραγουδιών.

B4. Το δημοτικό τραγούδι χαρακτηρίζεται από τη συσσώρευση ρημάτων, ουσιαστικών και την κυριαρχία του ασύνδετου σχήματος.

- Κυριαρχία ρημάτων: κάτσε, κάθομαι, Φέρε, φιλεί, εστοχαστήκαν → προσδίδουν ζωντάνια, ενάργεια, κίνηση, παραστατικότητα.
- Κυριαρχία ουσιαστικών: νοικοκύρης, σκλάβος, παιδί, παλληκάρι → προσδίδουν αμεσότητα, απλότητα, οικειότητα
- Ασύνδετο σχήμα: «Να πεταχτώ σαν το πουλί ψηλά στα κορφοβούνια...γιατάκια καπετάνιων»: προσδίδει γοργό ρυθμό, προφορικότητα, οικειότητα, απλότητα, ενάργεια, ζωντάνια, αμεσότητα.

Γ. Η μητέρα του Βασίλη ονειρεύεται για τον γιο της να επιτύχει κοινωνικά. Η κοινωνική επιτυχία συνεπάγεται την απόκτηση κτηματικής περιουσίας, την απόκτηση ζώων και την απόκτηση υπαλλήλων που θα εργάζονται για εκείνον. Με αυτόν τον τρόπο η μητέρα του θεωρεί ότι ο γιος της θα καταφέρει να επιβιώσει σε μια δυσχερή κατάσταση για τον τόπο τους. Εκείνος, ωστόσο, ως φύσει ασυμβίβαστος αντιδρά στα όνειρα της μητέρας του και με επίταση την διαβεβαιώνει πως ο ίδιος θα ανέβει στα βουνά για να δώσει τη μάχη του εναντίον των κατακτητών. Η αντίδρασή του είναι λογική και βέβαια ταιριάζει απόλυτα με τη νεανική ηλικία, στην οποία βρίσκεται. Κάθε νέος ονειρεύεται να ζει σε έναν ελεύθερο κόσμο, στον οποίον όλοι οι άνθρωποι θα είναι ίσοι και αγωνίζεται να διώξει τις συμβάσεις που τον δεσμεύουν σε μια δύσκολη κατάσταση. Συνεπώς, ο Βασίλης είναι απολύτως δικαιολογημένος να αντιδρά σε όποια προσπάθεια περιορισμού των ονείρων του.